

SİRKÜLER 2020/13: 2872 sayılı Çevre Kanunu Ek madde 11 Uyarınca Kanun ekli listede yer alan ürünlerden tahsil edilecek geri kazanım katılım payına ilişkin düzenlemeler.

7153 sayılı Kanun’la 2872 sayılı Çevre Kanunu’na eklenen ek madde 11 ile, Kanuna ekli listede yer alan ürünlerden poşetler için satış noktalarından, diğer ürünler için piyasaya sürenlerden/ithalatçılardan bu listede belirtilen tutarda geri kazanım katılım payı tahsil edileceği, bu listedeki ürünlerden herhangi birinin piyasaya arzının, farklı bir ürünün, malzemenin veya eşyanın ithalatı ile birlikte gerçekleşmesi halinde geri kazanım katılım payı ithalatçıdan tahsil edileceği hükme bağlanmıştır.

Plastik poşetler için ödenecek geri kazanım katılım payı uygulaması 2019 yılı Ocak ayından itibaren başlamıştır. 31.12.2019 tarihli 4. Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelik ve 25 Ocak 2020 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 2063 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca 01.01.2020 tarihinden itibaren Kanun eki listede yer alan diğer ürünlerden tahsil edilecek geri kazanım katılım payı tutarları, beyan edilmesi, tahsilatına ilişkin hususlar belirlenmiştir.

5.2.2020 Resmi Gazetede yayımlanan 2 Sıra No.lu Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesi Genel Tebliği ile geri kazanım katılım payının beyanına ilişkin olarak 1 Seri No.lu tebliğde değişiklikler yapılmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının <https://webdosya.csb.gov.tr/db/cygm/icerikler/gekapusulesas-20200210184744.pdf> internet adresinde Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmeliğin Uygulamasına Dair Usul ve Esaslar yayımlanmıştır.

Yapılan düzenlemeler aşağıda başlıklar altında özetlenmiştir:

1. Geri Kazanım Katılım Payı (GEKAP) kapsamı Ürünler ve ödeyecek olan sorumlular

Ürünler	Kapsamı	Sorumlular
Plastik Poşetler	Plastikten yapılmış, satış noktalarından tüketicilere/kullanıcılara mal veya ürünleri taşıma amacıyla temin edilen saplı veya sapsız poşetler	Satış Noktaları
Ürünler	Lastik, akümülatör, pil, madeni yağ, bitkisel yağ, elektrikli ve elektronik eşya, ilaç	Piyasaya Süren ve/veya İthalatçılar
Ambalajlar	Plastik ambalaj, metal ambalaj, kompozit ambalaj, cam ambalaj, ahşap ambalaj	Piyasaya Süren ve/veya İthalatçılar

GEKAP ödenecek ürünlerde GEKAP tutarları 2063 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile belirlenmiş olup, Karar metni ektedir.

2. GEKAP Ödemesi Yapılmayacak Durumlar

- Tekrar kullanıma alınan ürünler, zati ihtiyaç kapsamındaki ürünler, imha edilerek tasfiye edilecek gümrüklü ürün ve eşyalar ile ihraç edilen ürünler,
- Kamu kurum ve kuruluşlarının münhasıran asli görevlerinde kullanmak, piyasaya arz edilmemek ve ticari amaç güdülmemek kaydıyla ürettikleri veya bağlı kuruluşlarına ürettirdikleri Kanunun ek-1 sayılı listesinde yer alan ürünler,
- Depozitolu ürünler.

3. GEKAP Beyanı Yapılacak, Ancak GEKAP Ödenmeyecek Durumlar:

- Ek-1 sayılı listedeki ürünlerin birincil ambalajları için beyan yapılır; ancak geri kazanım katılım payı tahsil edilmez.
- Bitkisel yağların, ek-1 sayılı listede yer alan ürünlerin üretiminde hammadde olarak kullanılması durumunda, hammadde olarak tedarik edilen bu ürünler için beyan yapılır; ancak geri kazanım katılım payı tahsil edilmez.
- Madeni yağların piyasaya arz edilecek araçlarda orijinal eşya/parça olarak kullanılması şartıyla piyasaya sürenler tarafından beyan yapılır; ancak bu ürünlerden geri kazanım katılım payı tahsil edilmez.
- Piyasaya arz edilecek araçlar ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde orijinal eşya/parça olarak kullanılan ve ek-1 sayılı listede yer alan ürünler için bunları piyasaya sürenler tarafından beyan yapılır; ancak bu ürünlerden geri kazanım katılım payı tahsil edilmez.

4. GEKAP Ödeyecek Sorumlular

4.1. Satış Noktası: Satış noktası, Tüketicilere/kullanıcılara verilmek üzere plastik poşet temin ederek toptan ve/veya perakende olarak mal veya ürün satışını yapan mağaza, market ve benzeri satış yerlerini ifade eder

Satış noktalarının, plastik poşetlerin ücretlendirilmesi uygulaması kapsamındaki yükümlülükleri ile Geri Kazanım Katılım Payına ilişkin Yönetmelik kapsamındaki yükümlülüklerini ayrı ayrı yerine getirmeleri gerekmektedir

4.2. İthalat, İthalatçı: İthalat, Çevre Kanunu ek -1 sayılı listesinde yer alan ürünlerin başka ülkeler, serbest bölgeler veya ilgili mevzuat uyarınca bu bölgelere eşdeğer kabul edilen özel birimlerden sadece serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesinde millileştirilerek yurt içine alınmasını ifade etmektedir.

Serbest dolaşıma giriş rejimi haricindeki diğer gümrük rejimleri (Dahilde İşleme Rejimi vb.) kapsamında yapılan ithalat işlemleri geri kazanım katılım payı uygulamasına tabi ithalat tanımı dışındadır.

İthalatçı, geri kazanım katılım payı uygulamasına tabi olan Çevre Kanunu ek -1 sayılı listesinde yer alan ürünlerden herhangi birini ithal ederek tedarik veya kullanım amacıyla bedelli veya bedelsiz olarak yurtiçi piyasada yer almasını sağlayan gerçek ve/veya tüzel kişilerdir. İthalatçılarca yapılan ithalat fiilleri piyasa arz etme/piyasaya sürme fiilini oluşturmakta ve bu fiilleri nedeni ile de “Piyasaya Süren” olarak tanımlanmaktadırlar.

4.3. Piyasaya süren: Piyasaya süren, geri kazanım katılım payı uygulamasına tabi olan Çevre Kanunu ek-1 sayılı listesinde yer alan ürünlerden herhangi birini tedarik veya kullanım amacıyla bedelli veya bedelsiz olarak ilk defa piyasada yer alması faaliyetini gerçekleştiren gerçek veya tüzel kişilerdir. Piyasaya sürenin belirlenmesinde söz konusu ürünlerin ilk defa piyasada yer alması için yapılan piyasaya arz faaliyeti esas alınır.

5. Ambalaj Tanımlamaları

Birincil Ambalaj: Ürünlerin kullanıcı veya tüketicilere ulaştırılmasında en küçük satış birimi oluşturmaya uygun olarak yapılan, ürünle doğrudan veya kısmen temas halinde olabilen ambalajlar ve bunların orijinal parçalarını (satış birimini tamamlamak için gereken diğer ambalaj bileşenlerini örneğin, kapak/mantar/tıpa, etiket, zimba teli gibi) ifade eder.

İkincil Ambalaj: Birden fazla sayıda satış ambalajını bir arada tutacak şekilde tasarlanmış, üründen ayrıldığında ürünün herhangi bir özelliğinin değişmesine neden olmayan ambalajı ifade eder.

Üçüncül Ambalaj: Belirli sayıda satış ambalajlarının veya grup ambalajlarının taşıma ve depolama işlemlerini kolaylaştırmak ve bu işlemler sırasında zarar görmesini önlemek amacıyla, karayolu, demiryolu, deniz yolu ve havayolu taşımasında kullanılan konteynerler hariç kullanılan ambalajı ifade eder

Ek 1 Sayılı Listede yer alan ürün/eşya/malzemelerin geri kazanım katılım payı ödenmeyecek olup, diğer türlerdeki ambalajları için geri kazanım katılım payı ödenecektir.

Ek 1 Sayılı Listede olmayan ürün/eşya/malzemelerin ambalajlarında birincil ambalaj ve/veya diğer türlerdeki ambalajları için bir ayırım söz konusu olmayıp bu ürün/eşya/malzemelerin tüm ambalajları için geri kazanım katılım payı yükümlülüğü geçerli olacaktır.

6. Mahsup:

Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesini vermekle yükümlü olanlar, Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelikte belirtilen iade şartları doğrultusunda iade alınan ürünlere isabet eden ve ilgili dönemde beyan edilen geri kazanım katılım payı tutarını plastik poşetler için oluşan geri kazanım katılım payı hariç olmak üzere, beyan edecekleri toplam geri kazanım katılım payından mahsup edebilirler

Bir beyan döneminde mahsup edilecek geri kazanım katılım payı tutarı toplamı, mükelleflerin beyan edecekleri geri kazanım katılım payı toplam tutarından fazla ise aradaki fark bir sonraki beyan dönemine devredilecektir.

7. Beyanname:

7.1. Mükellefiyetin Açılması: Geri Kazanım Katılım Payı beyannamesi verilebilmesi için mükellefiyet tesis edilmemiş ise beyanname verildiği dönem itibarıyla mükellefiyet otomatik olarak açılacaktır. Beyannamenin zamanında verilmemesi veya ödenmemesi durumunda 2872 sayılı Çevre Kanunu Hükümleri gereğince işlem yapılacaktır. Mükellefleri ile Aracılık Sorumluluk Sözleşmeleri olan meslek mensupları yeni bir Aracılık Sorumluluk Sözleşmesi imzalamayacaklardır.

7.2. Mükellefiyetin Kapatılması: Gerçek ve tüzel kişiler mükellefiyetlerini sonlandırmak istemeleri durumunda bağlı bulunduğu vergi dairesine müracaat ederek bu vergi türünden mükellefiyetlerini kapatabilecekleri gibi www.intvrg.gov.tr adresinden interaktif vergi dairesine girerek İşlem başlat / Vergi işlemleri / Geri Kazanım Katılım Payı beyanname yükümlülüğünün sona erme bildirimi dilekçesini doldurmak suretiyle de taleplerini vergi dairelerine iletebileceklerdir.

7.3. Beyan ve Bildirim: GEKAP sorumluluğunun doğduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar beyan edilecek ve aynı süre içinde ödenecektir.

GEKAP Beyannamesinin, Beyanname Düzenleme Programı (BDP) üzerinden düzenlenmesi gerekmektedir.

GEKAP Uygulamasına ilişkin yayımlanan yönetmelik, tebliğ ve uygulama esasları ektedir.